

Η Άρτεμις Μπαλτογιάννη, το πρόσωπο πίσω από την γκαλερί The Intermission φέρνει Basquiat για πρώτη φορά στην Ελλάδα και μιλάει στο ελc

19/05/2025 • Κατερίνα Παρρή • συνεντεύξεις

Η **Άρτεμις Μπαλτογιάννη**, είναι το πρόσωπο πίσω από την γκαλερί **The Intermission** στον **Πειραιά**. Στην οδό **Πολυδεύκους 37** επέλεξε να ιδρύσει το 2019 την γκαλερί της επιλέγοντας καλλιτέχνες κυρίως από το εξωτερικό που δεν τους έχουμε ξανά δει στην Ελλάδα. **Λος Άντζελες – Πειραιά, Πειραιά – Λος Άντζελες** με στάσεις σε διάφορα μέρη για τη δουλειά της ως art advisor είναι οι διαδρομές που σημειώνει στην καθημερινότητά της. **Το The Intermission είναι η ξεχωριστή σχέση της με την Ελλάδα** και μάλιστα συγκεκριμένα με τον Πειραιά, με τον οποίο αν και δεν είχε καμία απολύτως σχέση τον έχει αγαπήσει, το θεωρεί μέρος της ταυτότητάς της, έχει πάθει **«παι-ιαση»**, όπως αναφέρει η ίδια στην κουβέντα μας αισθάνοντας ότι ένα κομμάτι της είναι πειραιώτικο. Το όνομα της Άρτεμις Μπαλτογιάννη αυτές τις μέρες το ακούμε συχνά καθώς αποτελεί την πρώτη που θα φέρει **Jean-Michel Basquiat στην Ελλάδα με την έκθεση “Untitled” σε συνεργασία με την Galerie Enrico Navarra** και στην οποία θα δούμε έργα σε χαρτί εστιάζοντας στην περίοδο 1981-1983 του καλλιτέχνη.

Στη συνάντησή μας η **Άρτεμις Μπαλτογιάννη** μου μίλησε για τους καλλιτέχνες που έχει φιλοξενήσει το Intermission, πώς έφτασε να σχετίζεται με τη γειτονιά αυτή του Πειραιά, τον ενθουσιασμό της να δουλεύει με καλλιτέχνες και φυσικά για τη νέα έκθεση με έργα του Basquiat για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Πριν περάσω στα λόγια της αυτό που επισημαίνω από τη συζήτησή μας είναι ο τρόπος συσχέτισης και προσέγγισής της στην τέχνη καθώς αυτό που την ενδιαφέρει έχει κέντρο τον άνθρωπο, την ψυχή και την ψυχροσύνη. Κάτι που πιστεύω όσο γράφει χρόνια το **The Intermission** θα γίνεται όλο και πιο αντιληπτό σε όλα όσα έχει κατά νου να μας ετοιμάσει η **Άρτεμις Μπαλτογιάννη** στον δρόμο της Πολυδεύκους. Προς το παρόν: 22 Μαΐου Jean Michel Basquiat “Untitled”.

Jean-Michel BASQUIAT Untitled (Fly Weight), 1981 Oilstick and graphite on paper 56 x 76 cm © Estate of Jean-Michel Basquiat. Licensed by Artstar, New York

«Είναι τιμή μου που φέρνω για πρώτη φορά τον Jean-Michel Basquiat στην Ελλάδα»

«Είναι τιμή μου που φέρνω για πρώτη φορά τον Jean-Michel Basquiat στην Ελλάδα. Στο **The Intermission**, δίνουμε προτεραιότητα σε καλλιτέχνες που δεν έχουν εκθέσει ξανά στην Αθήνα ή στη χώρα μας — μια επιλογή που αντανακλά τη βασική φιλοσοφία του προγράμματός μας. Αυτή η προσέγγιση έπαιξε σημαντικό ρόλο και στην απόφαση να παρουσιάσουμε αυτή την έκθεση.

Το γεγονός ότι πρόκειται για την πρώτη παρουσίαση έργων του Basquiat στην Ελλάδα έχει ήδη δημιουργήσει σημαντικό ενδιαφέρον στον Τύπο και στο κοινό, πριν ακόμη από τα εγκαίνια — μεγαλώνοντας σίγουρα το κοινό που προσεγγίζει ο χώρος μας. Πάνω απ' όλα, όμως, αυτό που με χαροποιεί ιδιαίτερα είναι **η δυνατότητα να προσφέρω στο ελληνικό κοινό πρόσβαση σε έργα που δύσκολα θα είχε την ευκαιρία να δει από κοντά**. Ειδικά όταν πρόκειται για έναν τόσο καθοριστικό, ιστορικό και παγκοσμίως επιδραστικό καλλιτέχνη όπως ο Jean-Michel Basquiat.

Είχα γνωρίσει τον **Ενρίκο Ναβάρα**, πατέρα του Ντοριάνο, όταν ήταν ακόμη εν ζωή. Αν και δεν είχα προσωπική σχέση με τον Ντοριάνο, μου έστειλε τον κατάλογο της έκθεσης **Basquiat au Congo**, την οποία είχαν οργανώσει. Ξεφυλλίζοντάς τον, εντυπωσιάστηκα — και αποφάσισα να του προτείνω να μεταφέρουμε την έκθεση στην Αθήνα και στο The Intermission. Γνώριζα ότι η οικογένειά του **διαθέτει μία από τις σημαντικότερες συλλογές έργων του Basquiat παγκοσμίως**. Παράλληλα, ήξερα πως η **Enríco Navarra** λειτουργεί και ως γκαλερί — κάτι που ταίριαζε απόλυτα με το μοντέλο του The Intermission, το οποίο βασίζεται σε συνεργασίες με διεθνείς γκαλερί και οργανισμούς.

Άρτεμις Μπαλτογιάννη | Photo: Paris Tavitian

Ο Basquiat είναι για μένα ένα σύμβολο. Η δουλειά του συνδυάζει ένταση, αμεσότητα και διαύγεια — κουβαλά κάτι από τη σκληρότητα του κόσμου και, ταυτόχρονα, από την καθαρότητα της ματιάς ενός παιδιού. Είναι ένας καλλιτέχνης που δούλευε με ενστικτώδη ευφυΐα, σαν να ήταν σε μόνιμη σύνδεση με κάτι βαθύτερο, σχεδόν πνευματικό.

Ο πρόωρος θάνατός του σταθεροποίησε τη μορφή του σε μια εικόνα που εξακολουθεί να συγκινεί και να εμπνέει, ιδιαίτερα τους νέους. **Υπάρχει κάτι στον τρόπο που δούλευε — και στο τι εκπροσώπησε — που παραμένει ζωντανό και ουσιαστικό μέχρι σήμερα.**

Η επιλογή των έργων έγινε από την γκαλερί Enríco Navarra, η οποία και διαθέτει τα έργα από τη συλλογή της. Από την πλευρά του The Intermission, γνωρίζαμε εξ αρχής ότι θα δουλέψουμε με έργα σε χαρτί — κάτι που είχε νόημα, καθώς ο Ναβάρα διαθέτει μία από τις σημαντικότερες συλλογές έργων του Basquiat σε αυτό το μέσο.

Πρότεινα να εστιάσουμε στην περίοδο 1981-1983, που είναι και η προσωπική μου αγαπημένη — κι αυτή η πρόταση τελικά υιοθετήθηκε. Βλέποντας τα έργα που θα παρουσιαστούν, ένιωσα ότι ο χώρος της γκαλερί χρειαζόταν μια διαφορετική διαμόρφωση, ώστε να λειτουργήσει ουσιαστικά η έκθεση. Ζήτησα από τον αρχιτέκτονα Στέλιο Κόη, του οποίου την αισθητική εμπιστεύομαι και θαυμάζω, να σχεδιάσει μια πρόταση για ένα τόσο ευαίσθητο θέμα. Το αποτέλεσμα ήταν μια μοναδική και αισθητικά ενδιαφέρουσα λύση για τον χώρο.

Η έκθεση δεν θα ακολουθεί χρονολογική σειρά. Τα έργα συνδέονται μεταξύ τους μέσα από μοτίβα που επανέρχονται διαρκώς στην εικαστική γλώσσα του Basquiat. Ένα στοιχείο που διατρέχει όλη την έκθεση — και που καθόρισε σε μεγάλο βαθμό τη ροή της — είναι η έννοια της ανόδου και της πτώσης: η σχέση με τον μύθο, η αναζήτηση αποδοχής, και η ταυτόχρονη απόρριψη της».

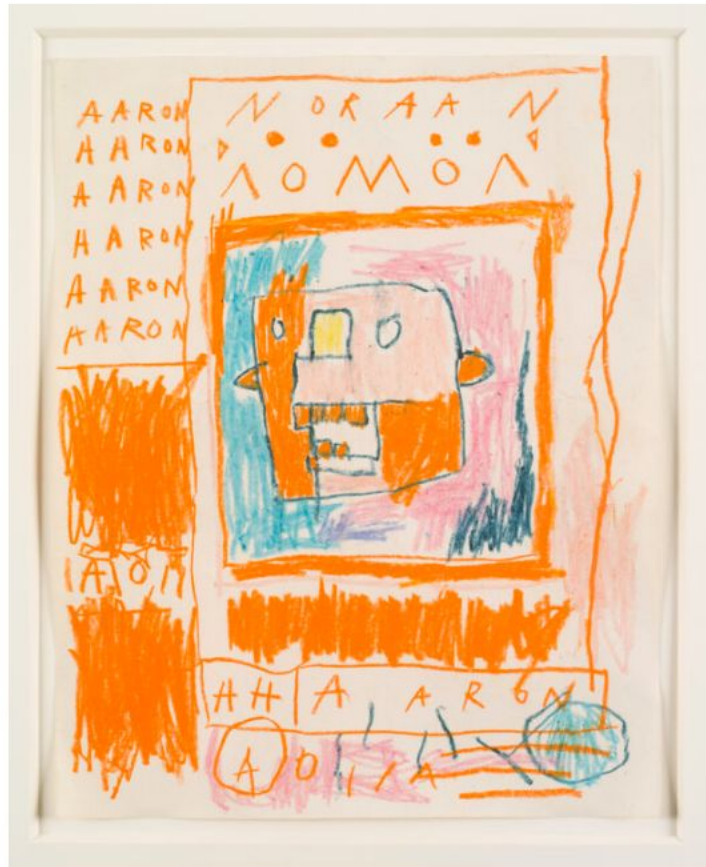
Jean-Michel BASQUIAT Untitled, 1981 Oilstick on paper 42,5 x 58 cm © Estate of Jean-Michel Basquiat. Licensed by Artstar, New York.

Basquiat στον Πειραιά

«Μια πρώτη, ίσως επιφανειακή αλλά υπαρκτή σύνδεση, είναι το ίδιο το αστικό τοπίο: πρόκειται για μια βιομηχανική περιοχή, κι αυτό αισθητικά παραπέμπει στον κόσμο του **Basquiat** — στο Μπρούκλιν και τη Downtown Νέα Υόρκη των '80s, όπου έζησε, δούλεψε και κινήθηκε. Υπάρχει κάτι στην ακατέργαστη υφή της περιοχής που δημιουργεί έναν υπόγειο διάλογο με τον τρόπο που εκείνος δούλευε.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, βλέπουμε πως σιγά-σιγά στον Πειραιά διαμορφώνεται ένα μικρό cluster σύγχρονης δημιουργίας. Γύρω από τη γειτονιά μας έχουν εγκατασταθεί σημαντικοί χώροι όπως η γκαλερί της Sylvia Kouvali, το Objects of Common Interest, μουσικά στούντιο όπως το Meadows, αλλά και πρωτοβουλίες όπως το BlueCycle.

Η ενέργεια αυτής της περιοχής μπορεί, με έναν τρόπο, να συναντηθεί με το πνεύμα του Basquiat. Δεν πρόκειται φυσικά για κάτι συγκρίσιμο με την ελευθερία, την ανομία και την εκρηκτικότητα της Νέας Υόρκης των '80s — αλλά ίσως αυτό το “κάτι που συμβαίνει εδώ τώρα” έχει τη δική του σημασία. Και βέβαια, **ο Πειραιάς είναι πάνω απ’ όλα ένα λιμάνι — σημείο μετάβασης, άφιξης και αναχώρησης.** Αυτή η ιδιότητα της διαρκούς κίνησης και ροής, της συνάντησης διαφορετικών κόσμων και κατευθύνσεων, συντονίζεται με το έργο του Basquiat: ένα έργο γεμάτο μετατοπίσεις, συγκρούσεις, ταυτότητες που διαπραγματεύονται συνεχώς τον εαυτό τους μέσα στον κόσμο».

Jean-Michel BASQUIAT Untitled, 1981 Oilstick on paper 28 x 21,5 cm © Estate of Jean-Michel Basquiat. Licensed by Artstar, New York

«Η ζύμωση του Intermision είναι να βλέπουμε καλλιτέχνες που δεν τους έχουμε ξαναδεί στην Ελλάδα»

«Εγώ εργάζομαι ως art advisor, αυτή είναι η βασική μου δουλειά. Όταν ήρθε η ιδέα του Intermision ήταν για μένα ένας τρόπος να έχω μια σχέση με την Ελλάδα. Κατευθείαν μου ήρθε αυτό το μέρος. Δεν είχα καμία σχέση με τον Πειραιά. Ήρθα εδώ δίπλα στη Σύλβια (Κούβαλη), με πολύ θαυμασμό για το πρόγραμμά της και για αυτό που κάνει. Μου άρεσαν και οι χώροι. Μου άρεσε η ιδέα ότι δεν είναι μέσα στο κέντρο της Αθήνας. Έγινε όλο πάρα πολύ γρήγορα. Έκανα μία έκθεση το 2019, μετά πέρασε πάνω στον covid και κάναμε το 2020 και μία το 2021 και μετά πρακτικά το 2022 άρχισε το πρόγραμμα. Αλλά ακόμα και στον προγραμματισμό που έχω, δεν είναι απολύτως σταθερός. Η επιλογή είναι λίγο *godfeeling*, βλέπω κάτι και μου αρέσει και παίζεις και ρόλο συνήθως αν δεν έχει ξαναεκτεθεί στην Ελλάδα, ώστε να δώσω μια ευκαιρία να το δει και το ελληνικό κοινό. Η ζύμωση του Intermision είναι να βλέπουμε καλλιτέχνες που δεν τους έχουμε ξαναδεί στην Ελλάδα.

Το μοντέλο του Intermision, δεν έχει την πίεση που έχει μία γκαλερί, είναι ένα ειδικό μοντέλο. Δεν εκπροσωπεί, φιλοξενεί και φέρνει την γκαλερί από το εξωτερικό κατευθείαν εδώ, οπότε και συναναστρέφονται κατευθείαν με την γκαλερί από το εξωτερικό και εκείνοι γνωρίζουν με τη σειρά τους το κοινό εδώ ή χτίζουν τις σχέσεις τους με Έλληνες. Πρόκειται για ένα βιώσιμο μοντέλο που με αυτόν τον τρόπο μου επιτρέπει να μπορώ να κάνω και μεγαλύτερες εκθέσεις σε μια αγορά που είναι μικρή».

Photo: Paris Tavitian

Στιγμές του "Intermission": Νίκος Μπάικας, Cooper Jacoby, Stella Zhong

«Ο Νίκος Μπάικας και ο Γιάννης Κουνέλλης ήταν Πειραιώτες. **Ο Μπάικας είχε να κάνει έκθεση εικοσιπέντε χρόνια** και για αυτό τον λόγο την έκθεση στο Intermission (2021) σε μεγάλο βαθμό την έκανε γιατί συγκινήθηκε που έγινε στον Πειραιά. Δεν μπορούσε να το πιστέψει. Λατρεύω αυτόν τον καλλιτέχνη και είχαμε και πάρα πολύ καλή σύνδεση. Την πρώτη φορά που πήγα να τον γνωρίσω και να του πω να κάνουμε την έκθεση, πήγα στο Μιλάνο. Αυτός είναι ένας καλλιτέχνης εννοιολογικός. Είναι λοιπόν ένας ιδεολογικός καλλιτέχνης με πολύ δύσκολη δουλειά. Πήγα με άγχος, ιδρώνα, το θυμάμαι. Λέω τώρα θα μου μιλήσει, θα σταθώ στο ύψος μου, να μιλήσω με ένα άτομο τόσο ακαδημαϊκό;

Εγώ κάνω σερφ και ο Μπάικας ήταν σερφάς, όταν ήταν μικρός. Τελικά δέσαμε κατευθείαν, γελούσαμε πάρα πολύ, μιλάγαμε για όλα. Πέρασα πραγματικά τέλεια και έχω χτίσει μία πολύ καλή σχέση με αυτόν και με τη γυναίκα του και για την έκθεση μάλιστα δημιούργησε κι ένα καινούριο έργο που είχε πολύ καιρό να κάνει. Σε αυτά τα πρώτα μου εγκαίνια υπήρχαν χιλιάδες άτομα, ήρθαν όλοι μου οι φίλοι από όλη μου τη ζωή, οπότε και συναισθηματικά σίγουρα και ως εμπειρία η ατομική έκθεση του Νίκου Μπάικα ήταν πολύ ξεχωριστή εμπειρία.

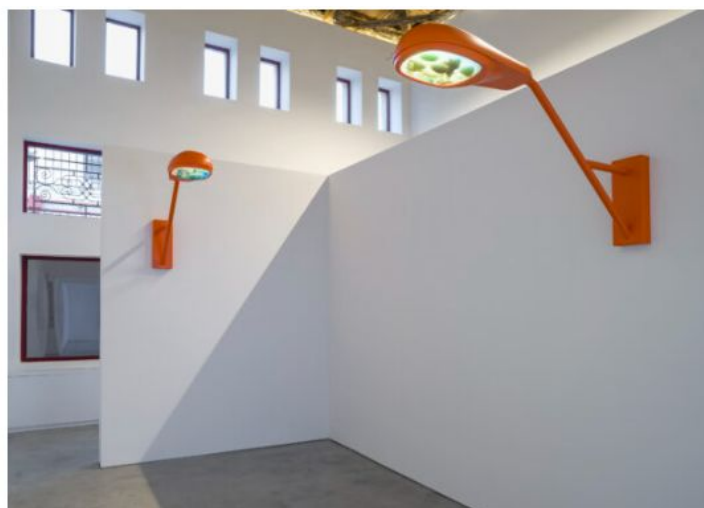
Άλλες εκθέσεις που ξεχωρίζω είναι του **Cooper Jacoby** (sun is bile, 2022), ο οποίος δούλευε αποκλειστικά γι' αυτήν λόγω covid δύο χρόνια, με όλα τα έργα να είναι καινούργια. Επίσης, την έκθεση της **Stella Zhong** (Inertia, 2024) με καταγωγή από την Κίνα κι έδρα την Αμερική και η οποία έκανε ένα μεγάλο γλυπτό στον βασικό χώρο του Intermission».

©Nicos Balkas

©Stella Zhong: Inertia Installation view, The Intermission X Chapter NY, Piraeus Greece, May 16 - August 3, 2024. Photos: Paris Tavitian

Cooper Jacoby Sun is bile Installation view Fitzpatrick Gallery, Paris in collaboration with The Intermission

Γιατί "Intermission";

«Σκεφτόμουν ότι ήταν ένα διάλειμμα. Μια γκαλερί έχει το πρόγραμμά της και πάει διακοπές κάπου και κάνει μια έκθεση σε έναν άλλο χώρο. Έτσι το σκέφτηκα αυτό το Intermission. Αλλά μετά απέκτησε άλλη έννοια με τον covid, γιατί ήταν συνέχεια κλειστά. Οπότε ήταν ένα τεράστιο Intermission. Μετά πολλοί καλλιτέχνες μού είπαν ότι νιώθουν -επειδή καλούσα και καλλιτέχνες που κάνουν πολλές εκθέσεις σε μουσεία- μεγάλη ελευθερία που δεν είναι μουσειακή έκθεση και είναι πιο μικρός ο χώρος να κάνουν μια έκθεση με **πιο ελεύθερο τρόπο**. Και κάπως το αντιλήφθηκα ότι είναι Intermission και στη δική τους δουλειά, αφού μπορούν να **πειραματιστούν** με καινούργια πράγματα που δεν είχαν κάνει ξανά.

Μου αρέσει πάρα πολύ να δουλεύω με καλλιτέχνες, είναι η μεγάλη μου διασκέδαση. Γιατί ως advisor εγώ δουλεύω συνέχεια με τους συλλέκτες. Μου αρέσει πάρα πολύ να έχουμε production εδώ, να ανταλλάσσουμε ιδέες, να σκεφτόμαστε καινούργια πράγματα που μπορούμε να κάνουμε πολλοί καλλιτέχνες. Οι περισσότεροι καλλιτέχνες σε ρουφάνε μέσα σε αυτή τη δημιουργικότητα. Και επίσης σκέψου ότι είναι μια δουλειά που κάθε φορά είναι κάτι τελείως διαφορετικό. Εγώ έχω μια δουλειά στην οποία ως μέρος της πρέπει να ξυπνάω και να διαβάζω για obscure θέματα πράγματα και ιδέες. **Τι τύχη να έχεις αυτή τη δουλειά; Να λες τώρα πρέπει να δουλέψω: Πρέπει να διαβάσω γι' αυτή την καινούργια σκέψη και ιδέα και ιδεολογία.** Και ο κάθε καλλιτέχνης έχει διαφορετικό τρόπο που δουλεύει. Σου φέρνει έτσι καινούριες ιδέες, καινούργια πράγματα και μέσα που εξερευνά».

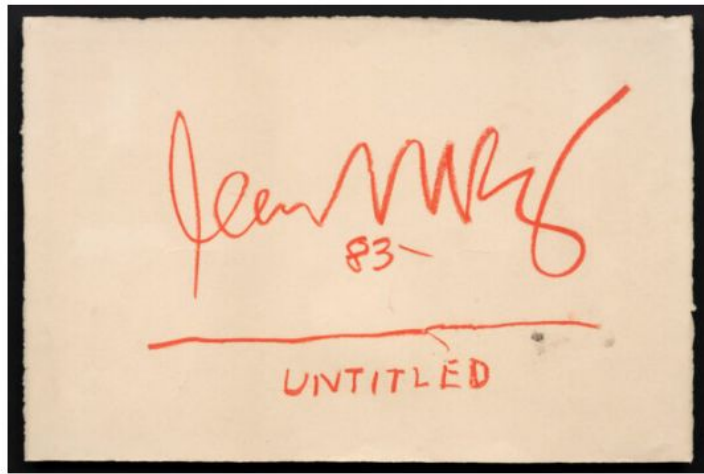
Από μικρή στην παρατήρηση των έργων τέχνης

«Λόγω της μητέρας μου μπαινόβγαιναν στο σπίτι μας καλλιτέχνες. Βλέπαμε έργα, με έβαζε η μαμά μου από πολύ μικρή να κοιτάω αν τα έργα είναι ψεύτικα, μου μάθαινε πώς θα τα μελετάω και μου έδινε τους καταλόγους και μου έλεγε: Θα μελετάς να καταλαβαίνεις τη διαφορά: γιατί αυτό το έργο είναι καλό ή όχι;

Ζωγράφιζα πολύ. Ήθελα να γίνω καλλιτέχνης από μικρό παιδί. Τον πρώτο χρόνο που πέρασε στην Αγγλία, στις σπουδές μου συνειδητοποίησα ότι δεν είμαι πολύ καλή. Με “χτύπησε” η αλήθεια. Βέβαια, στη σύγχρονη τέχνη δεν έχει τόσο σημασία να είσαι τεχνικά καλός, αλλά αυτό εγώ δεν το ήξερα ακόμα. Γιατί πήγα και έκανα στούντιο δουλειά, ζωγράφιζα, έκανα φωτογραφία... αλλά αυτό έχει τη λιγότερη σημασία. **Αυτό που έχει σημασία είναι ότι δεν ήθελα να κάνω μια δουλειά τόσο απομονωμένη. Μου άρεσε να διαβάζω και να γράφω. Μου άρεσαν οι ιδέες.** Δεν θα με πείραζε να είμαι απομονωμένη κάνοντας αυτό.

Τώρα πρώτη φορά το λέω και το σκέφτομαι όσο το λέω. Το έβρισκα πολύ πιο απομονωμένο να κάθομαι να κάνω 60 φορές το ίδιο σχέδιο. Μια ζωγραφιά άρχισε να μου φαίνεται βαρετή ως διαδικασία για μένα.

Να κάθομαι μόνη μου σε ένα στούντιο και να δοκιμάζω πώς θα βγάλω ένα χρώμα, δεν το έβρισκα το ίδιο με το να επεξεργάζομαι μια ιδέα. Και οι ιδέες άλλωστε τις διαβάζεις. Οπότε συνομιλείς με άλλους και μέσα από το διάβασμα, έτσι αποφάσισα να το αλλάξω σε ιστορία τέχνης και βρέθηκα στον Goldsmith. Και όλα πήραν τον δρόμο τους».

Jean-Michel BASQUIAT Untitled, 1983 Oilstick on paper 56,5 x 37,5 cm © Estate of Jean-Michel Basquiat. Licensed by Artstar, New York

Info έκθεσης:

Jean-Michel Basquiat: "Untitled" | The Intermission

Εγκαίνια έκθεσης: 22 Μαΐου, 2025 | 18:00 – 21:00

&

Ομιλία: 22 Μαΐου, 2025 | 19:30 – 20:30 Reflecting on
Basquiat: Personal stories from Tamra Davis & Lysa
Cooper